

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

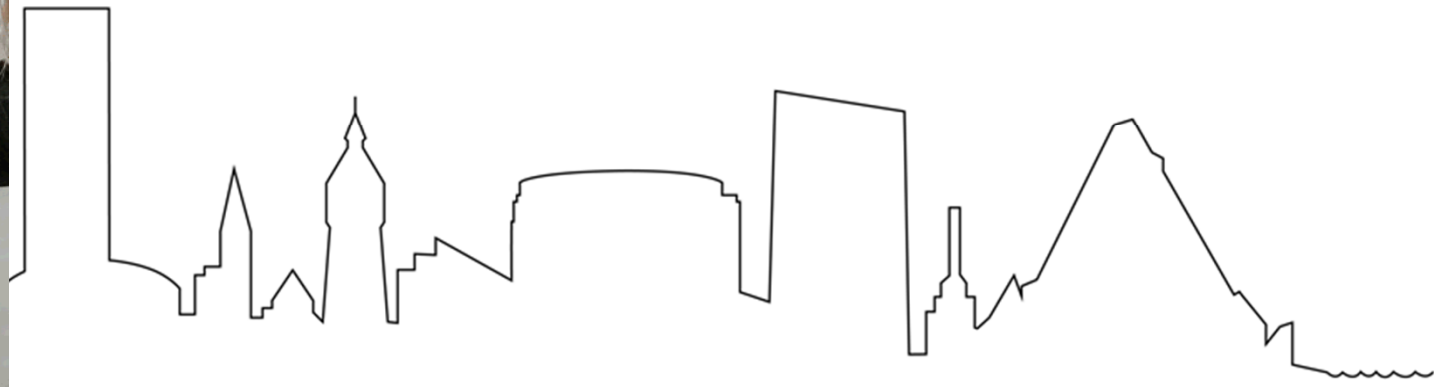
Oplandsudvalgets 8 anbefalinger og status på tiltag

August 2025

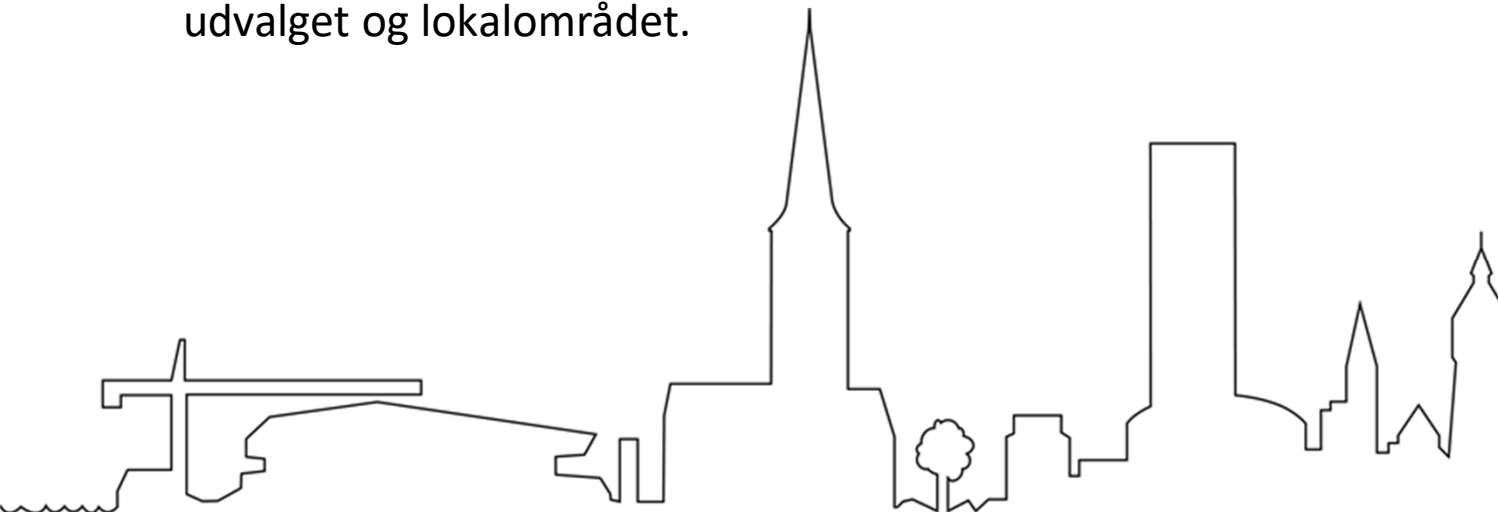
1. Tidligere, forpligtende og direkte dialog mellem fællesrådene og forvaltningen

- Oplandsudvalget anbefaler, at der iværksættes initiativer, som sikrer en tidligere og mere forpligtende dialog mellem fællesrådene, byrådet og forvaltningen, når der skal ske udvikling i oplandsbyerne.
- Det skal være lettere for fællesrådene at indtage en aktiv rolle i de helt spæde stadier af udviklingen ved at byde ind med lokalkendskab eller deltage aktivt i et samarbejde med kommunen.
- Oplandsudvalget foreslår bl.a., at der afsættes midler til at udarbejde og understøtte en model for tidlig inddragelse af fællesrådene i kommunale projekter.

2. Mere nærhed mellem byrådet og fællesrådene

- Oplandsudvalget anbefaler, at byrådets arbejde gøres mere nært for beboerne i oplandsbyerne, for at fællesrådene nemmere kan repræsentere lokalsamfundenes stemmer i dialogen med byrådet.
- Der opleves en distance mellem byrådet og borgerne i oplandsbyerne, og der er en oplevelse af, at der ikke er et tilstrækkeligt lokalt aftryk på de færdige sager.
- Oplandsudvalget foreslår, at politiske udvalgsmøder flyttes ud på oplandsbyernes hjemmebane og afholdes i samarbejde med fællesrådene, evt. i kombination med tematiske drøftelser mellem udvalget og lokalområdet.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 1

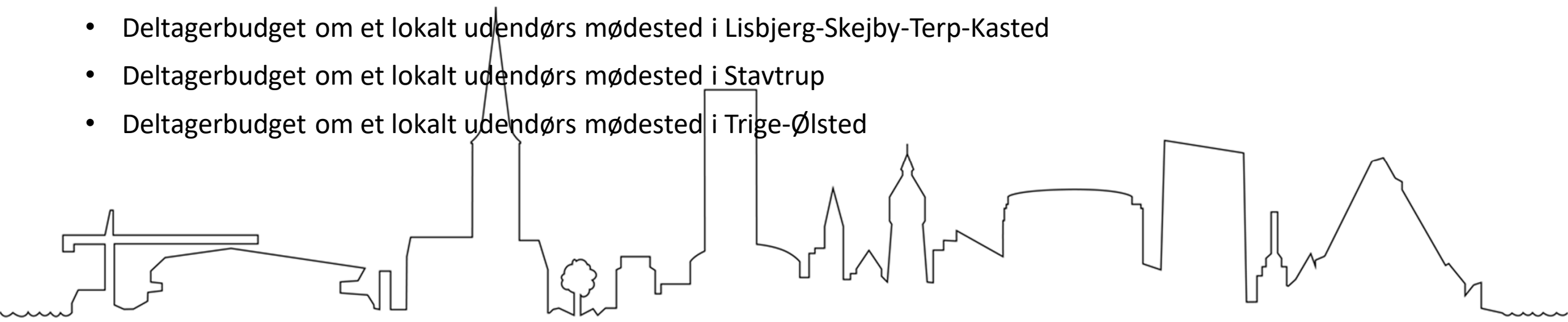
Oplandspuljen

- I Investeringsplanen 2024-2033 har byrådet afsat 10 mio. kr. årligt i 2024 til 2033 til øget medborgerskab, deltagelse, engagement og (by)udvikling i oplandsbyerne, som kaldes oplandspuljen. Denne pulje blev ved budgetforliget 2025 reduceret til 4,77 mio. kr.
- Innovation og Medborgerskab i Borgmesterens Afdeling er ansvarlig for udmøntning af Oplandspuljen ([Opland](#)) og har sammen med primært fællesrådene gennemført et omfattende kortlægningsarbejde, der beskriver lokale ønsker, idéer og behov, som falder inden for Oplandspuljens rammer. Oplandspuljen udmøntes blandt andet via deltagerbudgetter.
- Projekterne omhandler for eksempel mødesteder, stier, legepladser, infoskærme og forening- og fællesskabsudvikling. Næste slide viser nogle konkrete eksempler på tiltag og initiativer finansieret af Oplandspuljen.

Konkrete igangværende tiltag og projekter i Oplandspuljen

- Mødested i Tranbjerg (Bylivshus)
- Mødested i Skæring (Bylivshus)
- Blafferstoppesteder i Ormslev
- Infoskærme i Tranbjerg, Kolt-Hasselager, Sabro, Lisbjerg-Skejby-Terp-Kasted, og flere på vej
- Udvikling af nyt OS2 display, så borgerne/Fællesrådet selv kan lægge information på infoskærme
- Fællesskabsudviklere i Beder-Malling-Ajstrup
- Fællesskabsudviklere i Mårslet-Testrup
- Etablering af "Den Historie Sti" i Skødstrup som netop er blevet indviet
- Deltagerbudget om et lokalt udendørs mødested i Gammel Egå
- Deltagerbudget om et lokalt udendørs mødested i Lisbjerg-Skejby-Terp-Kasted
- Deltagerbudget om et lokalt udendørs mødested i Stavtrup
- Deltagerbudget om et lokalt udendørs mødested i Trige-Ølsted

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 1 og 2

Medborgerskab i MTM

- I forbindelse med budgetforliget 2022 blev der afsat 3 mio. kr. årligt til en styrket borgerinddragelse. På den baggrund blev der oprettet en ny afdeling i Teknik og Miljø, der hedder "Medborgerskab", som blandt andet står for at udarbejde en ny Aarhus-model for borgerinddragelse.
- Medborgerskab står for at sikre involvering og gode dialoger med borgere, fællesråd, erhvervsliv, med mere og har blandt andet fokus på nye metodiske greb og hvilke digitale muligheder, der er for borgerinvolvering.
- Som en del af at forbedre dialogen med borgerne undersøger Medborgerskab også mulighederne for mere nærhed mellem byrådet og fællesrådene.
- I forbindelse med budgetforliget 2025 blev der afsat 1,5 mio. kr. til et fællesrådssekretariatet skal understøtte arbejdet i fællesrådene og deres kommunikation – herunder også hjælp til udvikling og drift af en digital platform.

3. Øget helhedssyn, når der udvikles i og prioriteres midler til oplandet

- Oplandsudvalget anbefaler, at der kommer endnu mere fokus på udvikling af de enkelte oplandsbyer, og at udviklingen i højere grad skal ske ud fra et systematisk, helhedsorienteret og langsigtet blik.
- Udviklingen skal fokusere på byudviklingen og infrastrukturforhold og samtidig med blik for det enkelte lokalområdes egenart og samspil med de omliggende bysamfund.
- Oplandsudvalget foreslår, at der udarbejdes uddybende helhedsorienterede beskrivelser for den ønskede udvikling af de enkelte oplandsbyer.

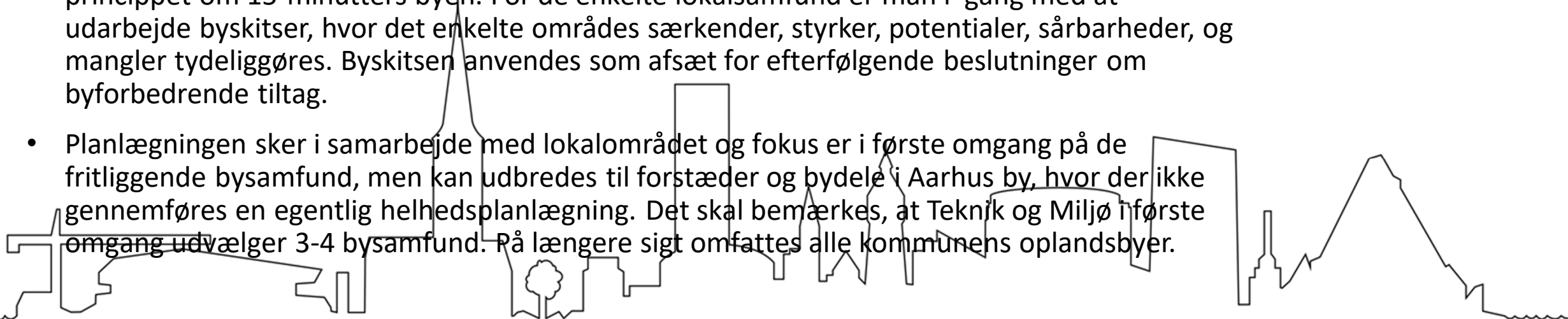
Tiltag som understøtter anbefaling nr. 3

Strategisk planlægning af bymidter

- Som følge af ændringen af Planloven i december 2023, hvor der blandt andet blev indført krav om strategisk planlægning for bymidter, blev kommunerne pålagt i deres kommuneplanlægning at styrke det strategiske fokus på bymidterne gennem et nyt krav om – under hensyn til lokale forhold – helhedsorienteret strategisk planlægning for bymidterne i de mindre og mellemstore byer.
- Med Mindre og mellemstore byer menes der byer med 4.000-20.000 indbyggere. Det vil fx sige oplandsbyerne Solbjerg, Mårslet, Løgten, Beder-Malling og Lystrup. Den strategiske planlægning af bymidter indebærer et øget helhedssyn i udviklingen af oplandsbyer.

Planstrategi 2023: byskitser

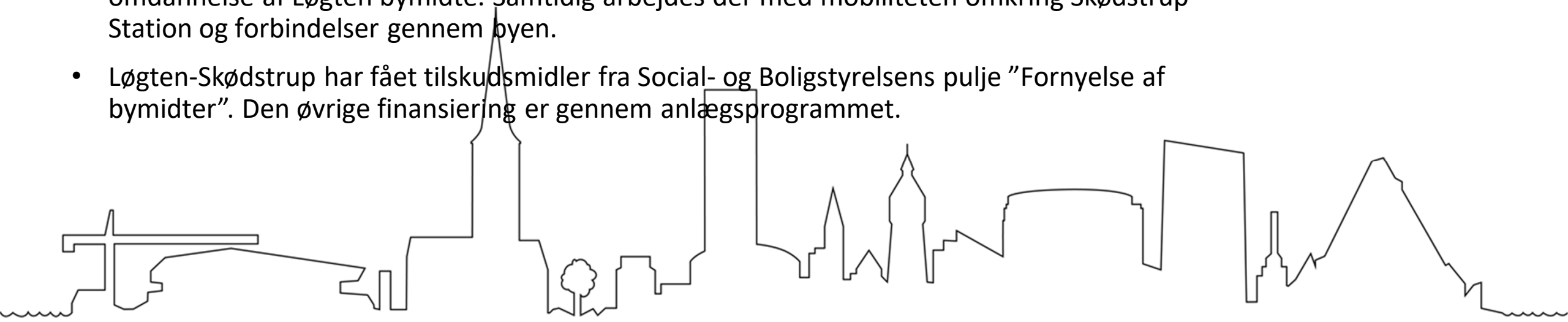
- Med afsæt i Planstrategi 2023 gennemføres planlægning for stærke lokalområder ud fra princippet om 15-minutters byen. For de enkelte lokalsamfund er man i gang med at udarbejde byskitser, hvor det enkelte områdes særkender, styrker, potentialer, sårbarheder, og mangler tydeliggøres. Byskitserne anvendes som afsæt for efterfølgende beslutninger om byforbedrende tiltag.
- Planlægningen sker i samarbejde med lokalområdet og fokus er i første omgang på de fritliggende bysamfund, men kan udbredes til forstæder og bydele i Aarhus by, hvor der ikke gennemføres en egentlig helhedsplanlægning. Det skal bemærkes, at Teknik og Miljø i første omgang udvælger 3-4 bysamfund. På længere sigt omfattes alle kommunens oplandsbyer.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 3

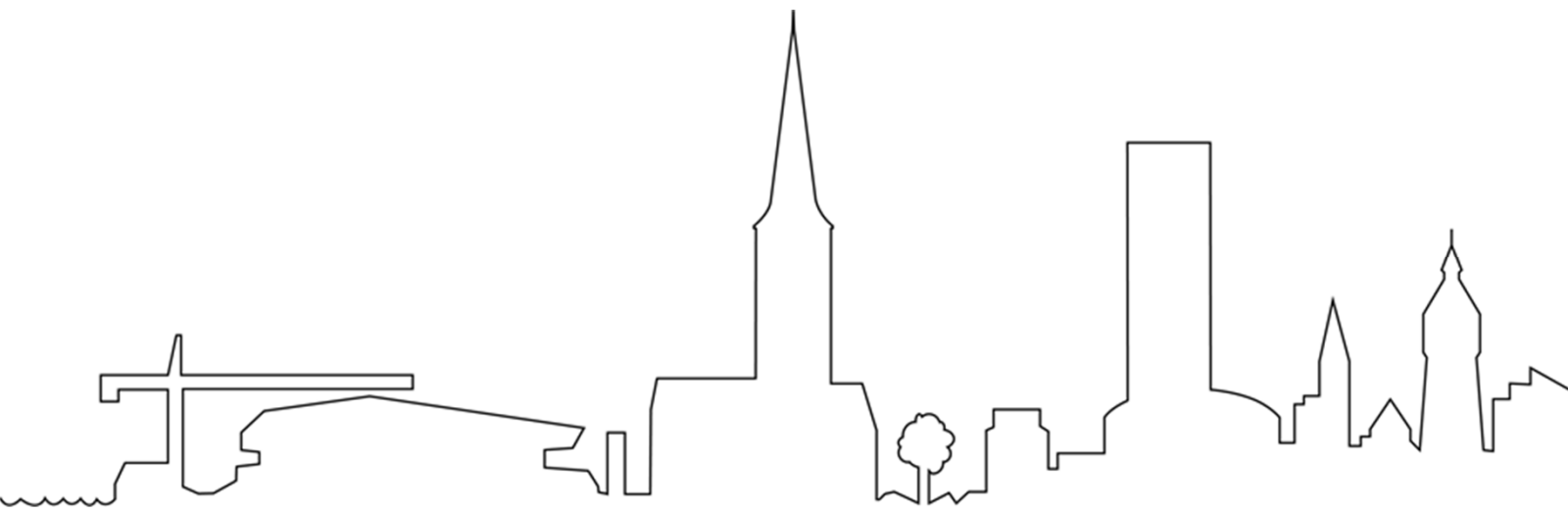
Løgten-Skødstrup som første prøvehandling

- Som en del af arbejdet med byskitsen er Løgten-Skødstrup blevet udpeget som et ByLaboratorium i projektet "Omstilling til Bæredygtige Bysamfunds". Dette projekt gennemføres i samarbejde med Arkitektskolen Aarhus og Dansk Byplanlaboratorium og er støttet af Innovationsfonden. Projektet er forankret hos Stadsarkitekten.
- Projektets formål er bl.a. at forsøge at afdække, hvordan kommunen kan arbejde mere helhedsorienteret og langsigtet – fra strategisk planlægning til konkrete anlægsprojekter. Dette med udgangspunkt i en konkret forståelse af de enkelte områder og med det overordnede mål at øge bykvaliteten for borgerne, der bor og færdes der.
- I Løgten-Skødstrup betyder dette konkret, at der – på baggrund af byskitsen – er igangsat en omdannelse af Løgten bymidte. Samtidig arbejdes der med mobiliteten omkring Skødstrup Station og forbindelser gennem byen.
- Løgten-Skødstrup har fået tilskudsmidler fra Social- og Boligstyrelsens pulje "Fornyelse af bymidter". Den øvrige finansiering er gennem anlægsprogrammet.

4. Bedre infrastruktur i oplandet

- Oplandsudvalget anbefaler, at oplandets muligheder for bedre trafikbetjening prioriteres og udvikles.
- Det er vigtigt med en velfungerende infrastruktur i oplandsbyerne for at sikre, at det fortsat er et attraktivt sted at bosætte sig og leve i takt med at byerne vokser og udvikler sig.
- Oplandsudvalget foreslår, at der bliver investeret i kendt infrastrukturgreb, som bedre veje, flere cykel- og gangstier, kollektiv trafik mv., samt afprøvning af nyere løsninger, som delemobilitet

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 4

Anlægsprogrammet

- Hvert år fremsender Teknik og Miljø en anlægsindstilling om mindre infrastrukturelle projekter. Projekterne på anlægsprogrammet er baseret på en længere proces i Teknik og Miljø og et samarbejde med de 35 fællesråd samt ønsker fra borgere og erhvervsliv.

Oplandspuljen, se side 4 og 5

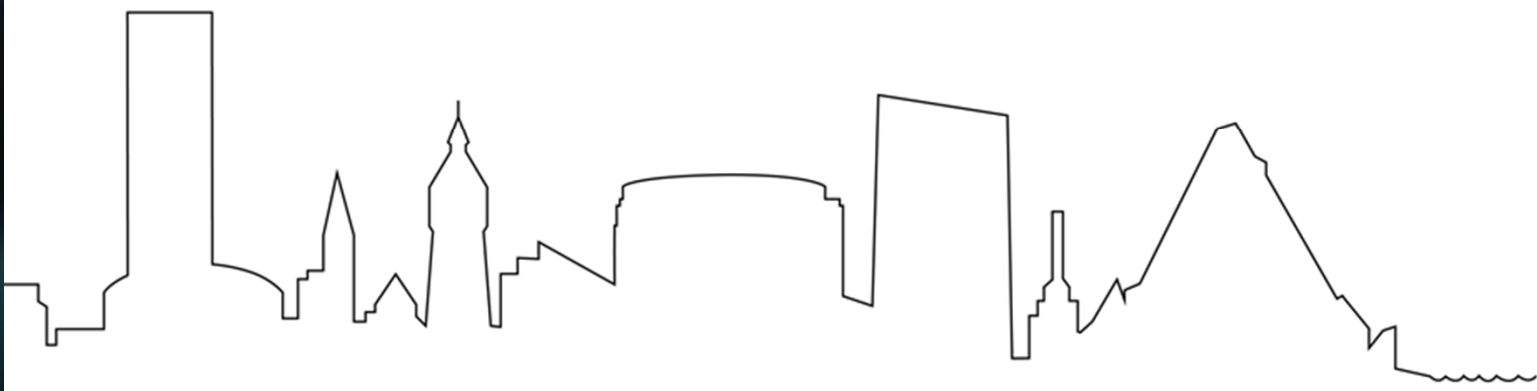
Strategisk planlægning af bymidter, se side 8

5. Der skal være flere steder, hvor vi kan mødes

- Oplandsudvalget anbefaler at styrke rammerne for fællesskab og samvær i oplandsbyerne ved at prioritere midler til mødesteder og rammer for det gode liv.
- Mødesteder bringer og holder lokalsamfund sammen gennem tillid og sammenhold.
- Oplandsudvalget foreslår, at der afsættes midler til nye mødesteder og gentænkning af eksisterende mødesteder i oplandet med grundlag i borgernes ønsker og lokalsamfundets behov.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 5

Strategisk byrumsplan

- I august 2023 præsenterede rådmanden for Teknik og Miljø et oplæg til en strategisk byrumsplan, som kortlægger de byrum, der har et uforløst potentiale. Disse byrum ligger på kommunalejede grunde, men det vil være oplagt i det videre forløb at undersøge de nærmere muligheder for synergi mellem de udvalgte byrum og private arealer i oplandsbyerne.
- I den strategiske byrumsplan er 14 af byrummene lokaliseret i oplandsbyerne. I budgetforhandlingerne for 2024 er det besluttet at 'Et mødested i Harlev' og 'Stationspladsen i Hjortshøj' skal realiseres, og de vil være en del af anlægsprogrammet for 2024. 'Et mødested i Harlev' forventes færdigetableret i 2025, og arbejdet med 'Stationspladsen i Hjortshøj' vil begynde i løbet af 2025.

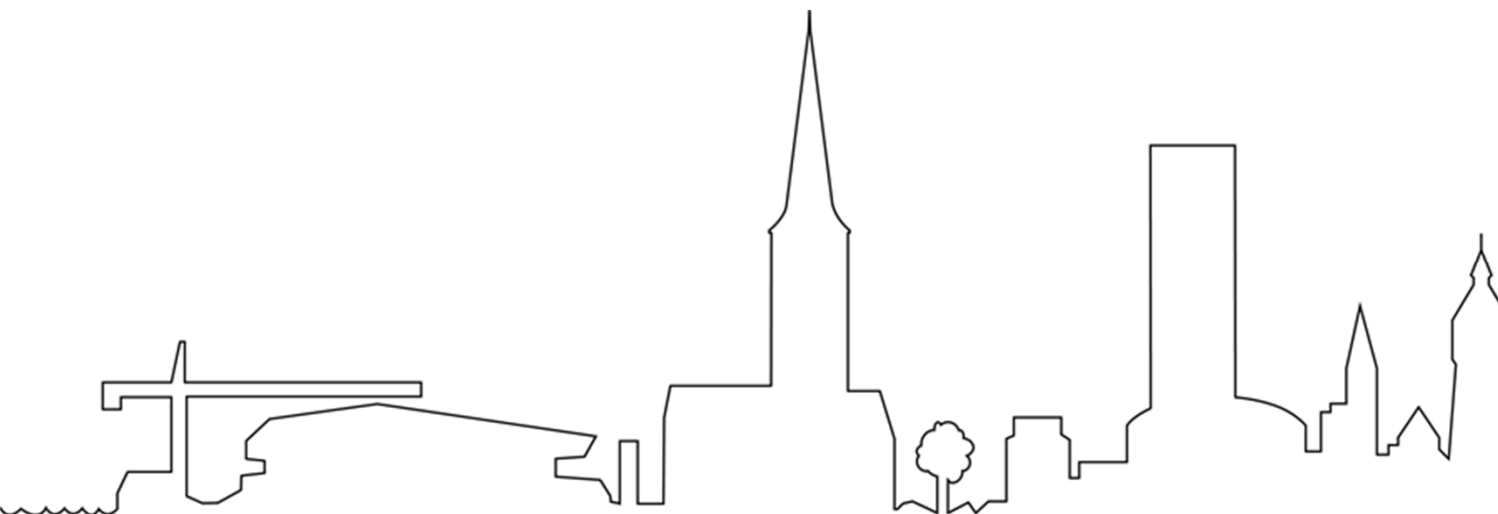
Oplandspuljen, se side 4 og 5

Strategisk planlægning af bymidter, se side 8

6. Der skal være flere steder, hvor unge mødes på egne præmisser

- Oplandsudvalget anbefaler at prioritere mødesteder og aktiviteter for unge og på unges præmisser.
- Mødesteder er afgørende for følelsen af at være en del af et fællesskab med andre unge, hvilket skaber trivsel, sundhed og modvirker ensomhed.
- Oplandsudvalget foreslår, at der afsættes midler til mødesteder og aktiviteter for unge i oplandet.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 6

Oplandspuljen, se side 4 og 5

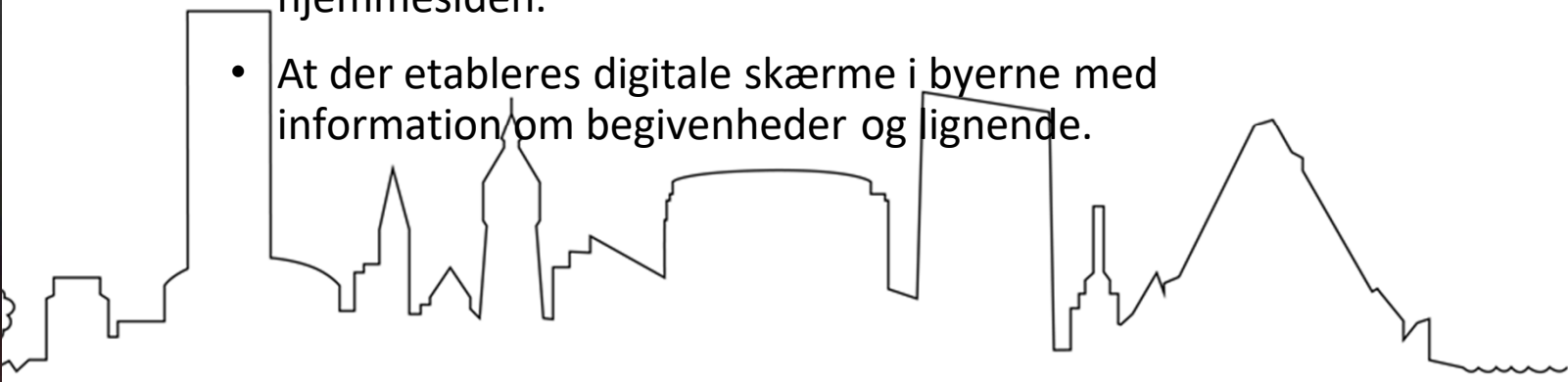
- Borgmesterens Afdeling varetager udmøntningen af Oplandspuljen og faciliteringen af implementeringen af puljen på baggrund af løbende dialog med borgerne om ønsker, behov og muligheder. Byudvikling og medborgerskab indebærer mødesteder for unge.

Strategisk planlægning af bymidter, se side 8

7. Der skal være større overblik over, hvad der sker i mit lokalområde

- Oplandsudvalget anbefaler, at der skabes bedre overblik over fællesskaber og faciliteter i det enkelte lokalområde.
- Det skal være lettere at få kendskab til og sprede budskaber om arrangementer, foreninger, begivenheder, aktiviteter og steder.
- Oplandsudvalget foreslår:
 - at der afsættes midler til at etablere og drive en underside på aarhus.dk for hver oplandsby i et samarbejde mellem kommunen og byerne.
 - At tilflyttere modtager digital post med information om hjemmesiden.
 - At der etableres digitale skærme i byerne med information om begivenheder og lignende.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 7

Oplandspuljen, se side 4 og 5

- Et af de konkrete tiltag i oplandspuljen er, at man med udgangspunkt i forsøg med Kolt-Hasselager, sammen med borgerne arbejder med etablering og drift af infoskærme i næsten halvdelen af de fritliggende lokalsamfund i oplandet.

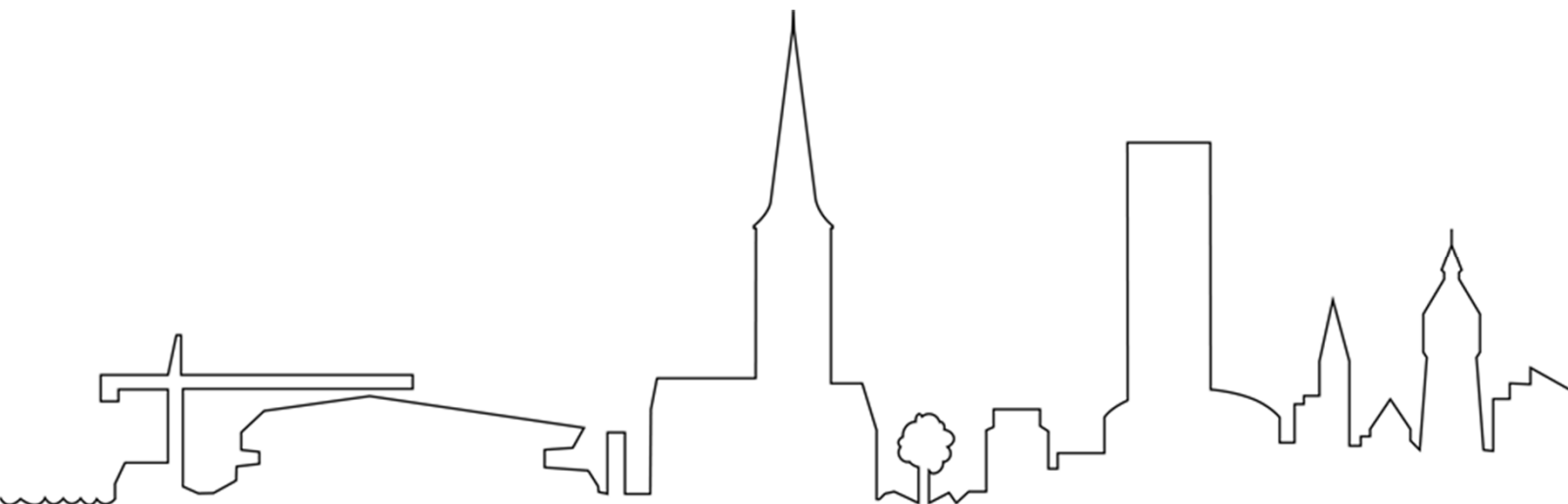
Fællesrådssekretariatet

- I forbindelse med budgetforliget 2025 blev der afsat 1,5 mio. kr. til et fællesrådssekretariatet skal understøtte arbejdet i fællesrådene og deres kommunikation – herunder også hjælp til udvikling og drift af en digital platform.

8. Styrket digital borgerinvolvering gennem nye digitale mødesteder

- Oplandsudvalget anbefaler, at der etableres digitale mødesteder, som kan styrke og udvikle borgerinvolveringen og der lokale demokrati gennem dialog og vidensdeling.
- Digitale mødesteder sikre et univers, hvor borgere såvel som medarbejdere, fællesråd, politikere og øvrige interessenter kan involvere sig.
- Oplandsudvalget foreslår, at der afsættes midler til udvikling af nye digitale mødesteder og udvidede platforme for borgerinvolvering.

Tiltag som understøtter anbefaling nr. 8

Medborgerskab i MTM, se side 6

- Medborgerskab står for at sikre involvering og gode dialoger med borgere, fællesråd, erhvervsliv, med mere og har blandt andet fokus på nye metodiske greb og hvilke digitale muligheder, der er for borgerinvolvering.
- Medborgerskab har fokus på styrket digital borgerinvolvering gennem digitale muligheder eller mødesteder.
- I forbindelse med budgetforliget 2025 blev der afsat 1,5 mio. kr. til et fællesrådssekretariatet skal understøtte arbejdet i fællesrådene og deres kommunikation – herunder også hjælp til udvikling og drift af en digital platform.

